

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

СИСТЕМИ ЗЕМЛЕРОБСТВА

спеціальність	201 Агронімія	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	Агронімія	факультет	Агронімії та захисту рослин
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	Землеробства та гербології ім. О. М. Можейка

ВИКЛАДАЧ

ЦЕХМЕЙСТРУК МИКОЛА ГРИГОРОВИЧ

Вища освіта – спеціальність – вчений агроном

Науковий ступінь – кандидат сільськогосподарських наук, 06.01.09 Рослинництво

Вчене звання, посада – доцент закладу вищої освіти, кафедри землеробства та гербології ім. О. М. Можейка

Досвід роботи – більше 10 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- автор більше ніж 200 друкованих праць;
- автор 4 методичних публікацій;
- автор 2 статей у БД Scopus/WOS.

телефон

(066) 212 93 99

електронна пошта

tsekhmeystruk@gmail.com

дистанційна підтримка

Google Meet,
Zoom,
Moodle

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	Метою вивчення освітньої компоненти є детальне вивчення, систематизація та розробка ефективних заходів системи землеробства в конкретно взятому господарстві, зональності, тощо для вирішення організаційних і технічних задач розробки та впровадження систем землеробства з метою зниження антропогенного навантаження, отримання максимального рівня продуктивності, зниження енерго- та ресурсозабезпечення, за рахунок підбору системи землеробства та максимального використання біологічних особливостей культур та покращення екологічного стану довкілля.
Формат	лекції, практичні роботи, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота
Специфічні результати навчання і форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> • поняття про систему землеробства та її складові частини; сутність складових частин або ланок систем землеробства; ґрунтово-кліматичні характеристики зон, заходи з підвищення родючості ґрунтів стосовно зон України /лекції, практичні роботи, самостійна робота; • систему заходів захисту посівів сільськогосподарських культур від бур'янів у сівозмінах різних ґрунтово-кліматичних зонах, систему заходів захисту посівів сільськогосподарських культур від шкідників та хвороб у сівозмінах різних зон України / лекції, практичні роботи, самостійна робота; • особливості технологій вирощування основних сільськогосподарських культур з урахуванням їх біологічних особливостей та ґрунтово-кліматичних умов окремих зон; систему заходів щодо боротьби з ерозією ґрунтів у різних ґрунтово-кліматичних зонах; раціональне використання ґрунтів / лекції, практичні роботи, самостійна робота; • системи сівозмін, добрив у сівозмінах різних ґрунтово-кліматичних зон, меліоративні заходи з підвищення родючості ґрунтів; зональні системи обробітку ґрунту під кожен культуру на полях сівозміни / лекції, практичні роботи, самостійна робота; • застосовувати отримані знання на практиці; розробляти науково обґрунтовані сівозміни, складати систему раціонального обробітку землі в сівозміні та систему удобрення ґрунту, розробляти систему комплексного ресурсозберігаючого захисту посівів; розробляти заходи для адаптації та впровадження найбільш прогресивних методів та прийомів господарювання / залік;
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 години лекцій, 18 години практичних робіт; 60 години самостійна робота; підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	вільне зарахування

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетенції	<p>ЗК.07. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК.01. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плідівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).</p> <p>СК.03. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.</p> <p>СК.04. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач.</p>	Програмні результати навчання	<p>ЗПРН.04. Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії.</p> <p>ЗПРН.05. Проводити літературний пошук українською та іноземною мовами та аналізувати отриману інформацію.</p> <p>СПРН.01. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.</p> <p>СПРН.02. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін.</p> <p>СПРН.03. Володіти статистичними методами опрацювання даних в агрономії.</p> <p>СПРН.04. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття.</p> <p>СПРН.05. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.</p> <p>СПРН.11. Організувати результативні і безпечні умови роботи.</p>
--------------------	--	--------------------------------------	---

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Історія розвитку систем землеробства

Лекція 1	Вплив ґрунтово-кліматичних умов на урожайність сільськогосподарських культур	Практична робота 1, 2	Оцінка погодних і ґрунтових умов зони вирощування. Значення сівозмін та вибір способів обробітку ґрунту.	Самостійна робота	Поняття погоди і клімату. Кліматичні зони. Ґрунтовий покрив та його характеристики. Урожайність і якість сільськогосподарської продукції в різних зонах. Особливості розміщення культур залежно від зони вирощування. Сівозміни та їх значення. Історія розвитку систем землеробства, хімізація.
Лекція 2	Зональні системи землеробства та їх історичний розвиток.	Практична робота 3, 4	Інтенсифікація технологій вирощування. Розвиток хімізації. Особливості живлення рослин. Переваги та недоліки класичних технологій вирощування.		
Лекція 3	Система сівозмін як основа землеробства.	Практична робота 5	Сучасне розуміння та характеристика попередників сільськогосподарських культур. Методи складання схем сівозмін, динамічне чергування культур і парів у часі.		

Лекція 4	Системи та технології обробітку ґрунту	Практична робота 6	Особливості застосування обробітку ґрунту в різних ґрунтово-кліматичних умовах та за різних систем землеробства.	Самостійна робота	Індустріалізація, механізація. Поняття енерго- та ресурсозбереження. Зміна систем обробітку ґрунту. Диференційований обробіток і його особливості залежно від сівозмін та погодно-кліматичних умов. Використання схилкових земель. Оптимізація розміщення сільськогосподарських культур. Перспектива обробітку ґрунту. Застосування добрив. Режим органічної речовини ґрунту. Регулювання біогенності ґрунтів. Оптимізація захисту рослин. Агротехнічні вимоги проведення операцій та наслідки їх недотримання.
Лекція 5	Сучасні системи, енерго- та ресурсозбереження. Екологічно безпечні та біологізовані системи землеробства	Практична робота 7, 8	Види сучасних систем землеробства. Застосування різних систем сівозмін, їх переваги та недоліки (просапна, зерно парова, зерно просапна, зерно паропросапна, зерноотрав'яна та плодозмінна).		
Лекція 6	Зональні та адаптивні системи землеробства.	Практична робота 9	Особливості застосування систем землеробства в зонах Степу, лісостепу та Полісся.		

ЛІТЕРАТУРА

Основна	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ґрунтозахисна біологічна система землеробства в Україні / За ред. М.К. Шичули. — К., 2000. — 390 с. 2. Гудзь В.П., Примаєк І.Д., Будьонний Ю.В. Землеробство / За ред. В.П. Гудзя. — К.: Урожай, 1996. — 384 с. 3. Кравченко М.С., Злобін Ю.А., Царенко О.М. Землеробство. — К.: Либідь, 2002. — 496 с. 4. Сівозміни — основа інтенсифікації землеробства / За ред. О.О. Собка. — К.: Урожай, 1985. — 296 с. 5. Веселовський І.В., Бегей С.В. Ґрунтозахисне землеробство. — К.: Урожай, 1995. — 304 с. 6. Гордієнко В.П., Геркіял О.М., Опришко В.П. Землеробство / За ред. В.П. Гордієнка. — К.: Вища шк., 1991. — 268 с. 7. Гордієнко В.П., Малієнко А.М., Грабак Н.Х. Прогресивні системи обробітку ґрунту / За ред. В.П. Гордієнка. — Сімферополь, 1998. — 279 с. 8. Адаптивні системи землеробства. Підручник. / За ред. Гудзя В.П. [Гудзь В.П., Шувар І.А., Юник А.В., Рихлівський І.П., Міщенко Ю.Г.] К.: «Центр учбової літератури», 2014. 336 с. 	Допоміжна	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальне землеробство: Термінол. слов. / За ред. В.О. Єщенка. — Умань: УВПШ, 2002. — 176 с. 2. Захист ґрунтів від ерозії / За ред. В.А. Джамалє, М.М. Шелякіна. — К.: Урожай, 1986. — 240 с. 3. Сівозміни у землеробстві України / За ред. В.Ф. Сайка і П.І. Бойка. — К.: Аграрна наука, 2002. — 147 с. 4. Мельник В.І. Внутріпочвенное внесение жидкостей в растениеводство: [монографія] / В.І. Мельник. - Харків: "Міськдрук", 2010. - 439 с. 5. Ковтун Ю.І. Агротехнічна діагностика / Ю.І. Ковтун, Д.І. Мазоренко, В.І. Пастухов, П.А. Джолос. - Харків: РВП "Оригінал", 2000. - 314 с. 6. Системи землеробства : Історія їх розвитку і наукові основи. / І.Д. Примаєк, В.А. Вергунов, В.Г. Рошко та ін. За ред. В.Д. Примаєка. Біла Церква, 2004. 528 с. 7. Сучасні системи землеробства України. Навчальний посібник. Вінниця : ФОП Данилюк В.Г., 2009. 256 с. 8. Концепція нормативно-правової та технологічної підтримки землеробства і екологічної безпеки використання ріллі / Я. М. Гадзало, М. І. Башенко, А. С. Зарішняк, О. О. Іващенко, Л. А. Пилипенко, А. В. Черенков, М. С. Шевченко, В. Ю. Черчель та ін. Дніпропетровськ : Друкарський цех ДУ ІСГСЗ, 2016. 30 с. 9. Рекомендації з оцінки економічної, екологічної та біоенергетичної ефективності систем землеробства / Я. М. Гадзало, А. В. Черенков, М. С. Шевченко, В. Ю. Черчель, Є. М. Лебідь, В.С. Циков та ін. Дніпропетровськ : Вид-во Роял-Принт, 2016. 36 с.
----------------	---	------------------	---

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

	СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	Підсумковий контроль
		до 50	Самостійна робота студента
Модульне оцінювання	20 бальна сумарна	до 10	усні відповіді на тестові питання
		до 10	усні відповіді під час виконання практичних робіт

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.